

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 173/21
V Luxemburgu 6. októbra 2021

Rozsudok vo veci C-487/19
W. Ż. (Senát pre mimoriadne preskúmanie a veci verejné Najvyššieho súdu
– Vymenovanie)

Preloženie sudcu bez jeho súhlasu na iný súd alebo iné oddelenie toho istého súdu môže byť v rozpore so zásadami neodvolateľnosti a nezávislosti sudcov

Uznesenie, ktorým súd posledného stupňa rozhodujúci ako samosudca, zamietol odvolanie sudcu preloženého proti jeho vôli, sa musí považovať za neplatné, pokiaľ vymenovanie tohto samosudcu bolo vykonané v zjavnom rozpore so základnými pravidlami týkajúcimi sa zriadenia a fungovania dotknutého súdneho systému

V auguste 2018 bol sudca W. Ż. preložený z oddelenia Sąd Okręgowy w K. (Krajský súd K., Poľsko), kde dovtedy pôsobil, na iné oddelenie tohto súdu. W. Ż. podal proti tomuto rozhodnutiu sťažnosť na KRS, ktorá uznesením z 21. septembra 2018 konanie zastavila. W. Ż. následne podal proti tomuto uzneseniu odvolanie na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko).

Súčasne s týmto odvolaním podal W. Ż. aj návrh na vylúčenie všetkých sudcov Sąd Najwyższy, ktorí zasadali v senáte pre mimoriadne preskúmanie a veci verejné (ďalej len „mimoriadny senát“) tohto súdu, ktorá mala v zásade rozhodnúť o uvedenom odvolaní. Tvrdil, že členovia tohto senátu neposkytovali vzhľadom na spôsob, akým boli vymenovaní, požadované záruky nezávislosti a nestrannosti.

V tejto súvislosti W. Ż. okrem iného tvrdil, že návrh na vymenovanie do funkcie sudcu Najvyššieho súdu všetkých osôb, ktoré zasadajú v mimoriadnom senáte a na ktoré sa vzťahuje žiadosť o vylúčenie, bol obsiahnutý v uznesení KRS č. 331/2018 z 28. augusta 2018. Proti tomuto uzneseniu sa v celom rozsahu odvolali na Naczelný Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd, Poľsko) ďalší účastníci konania o vymenovaní, ktorých KRS nenavrhol prezidentovi Poľskej republiky vymenovať do funkcie sudcov Najvyššieho súdu. Napriek tomuto odvolaniu a odkladu výkonu tohto uznesenia, ktorý nariadil Najvyšší správny súd, prezident republiky vymenoval niektorých z kandidátov uvedených v uvedenom uznesení do funkcií sudcov tohto mimoriadneho senátu.

Napriek prebiehajúcemu konaniu prezident Poľskej republiky následne 20. februára 2019 na základe toho istého uznesenia KRS č. 331/2018 vymenoval A. S. do funkcie sudcu na Sąd Najwyższy, ktorý pôsobí v mimoriadnom senáte. Dňa 8. marca 2019, krátko pred začiatkom pojednávania občianskoprávneho senátu Sąd Najwyższy príslušnej na rozhodnutie o vyššie uvedenom návrhu na vylúčenie, A. S., rozhodujúci ako samosudca v mimoriadnom senáte bez toho, aby mal k dispozícii spis a bez vypočutia W. Ż., vydal uznesenie, ktorým odvolanie W. Ż. zamietol ako neprípustné.

V tejto súvislosti sa občianskoprávny senát Sąd Najwyższy obrátil na Súdny dvor s návrhom na začatie prejudiciálneho konania.

Súdny dvor vo svojom dnešnom rozsudku na úvod pripomenul, že zásada účinnej súdnej ochrany práv, ktoré jednotlivcom vyplývajú z práva Únie, predstavuje všeobecnú zásadu práva Únie, ktorá vyplýva z ústavných tradícií spoločných pre členské štáty, ktorá bola zakotvená v Európskom dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd¹ a ktorá je teraz zakotvená v Charte

¹ Články 6 a 13.

základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“)². Na druhej strane zdôraznil, že **poľský všeobecný súd, akým je Sąd Okręgowy (Krajský súd), na ktorý je W. Ż. pridelený ako sudca,** môže byť požiadaný o rozhodnutie o otázkach týkajúcich sa uplatňovania alebo výkladu práva Únie, a preto ako „súd“ v zmysle tohto práva **podlieha poľskému systému opravných prostriedkov v „oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie“ v zmysle ZEÚ.**³ Na zabezpečenie toho, aby takýto súd mohol poskytovať takto potrebnú účinnú súdnu ochranu, **je prvoradé zachovať jeho nezávislosť.**

Podľa Súdneho dvora **preloženie sudcu bez jeho súhlasu na iný súd alebo iné oddelenie toho istého súdu potenciálne môže narušiť zásady neodvolateľnosti a nezávislosti sudcov.** Takéto preloženie môže totiž predstavovať prostriedok kontroly obsahu súdnych rozhodnutí, pretože môže mať vplyv nielen na rozsah úloh dotknutých sudcov a na vybavovanie im zverených vecí, ale môže mať aj významné dôsledky pre ich život a kariéru, a teda môže mať podobné účinky ako disciplinárna sankcia. V tejto súvislosti Súdny dvor spresnil, že **požiadavka nezávislosti sudcov vyžaduje, aby pravidlá uplatniteľné na preloženie sudcov bez ich súhlasu, rovnako ako pravidlá týkajúce sa disciplinárnych vecí, poskytovali najmä potrebné záruky, aby sa zabránilo akémukoľvek riziku ohrozenia tejto nezávislosti priamym alebo nepriamym vonkajším zásahom.** Je preto dôležité, aby aj v prípade, že takéto opatrenia o preložení bez súhlasu sú, ako v kontexte veci samej, prijaté mimo rámca disciplinárneho systému platného pre sudcov, predsedom súdu, na ktorý je sudca dotknutý týmito opatreniami pridelený, bolo možné o týchto opatreniach rozhodnúť len na základe oprávnených dôvodov týkajúcich sa najmä rozdelenia dostupných zdrojov s cieľom zabezpečiť riadny výkon spravodlivosti a aby takéto rozhodnutia mohli byť napadnuté na súde v súlade s postupom, ktorý plne zaručuje práva zakotvené v Charte, najmä právo na obhajobu.

Súdny dvor napokon rozhodol o otázke, či vzhľadom na **okolnosti, za ktorých bol A. S. vymenovaný,** ho možno považovať za súčasť „nezávislého a nestranného súdu, ktorý bol zriadený zákonom v zmysle práva Únie“. V tejto súvislosti konštatoval, že tieto okolnosti⁴ **sú súhrne, s výhradou konečného posúdenia vnútroštátnym súdom, také, že na jednej strane vedú k záveru, že vymenovanie dotknutého sudcu bolo vykonané v zjavnom rozpore so základnými pravidlami konania o vymenovaní sudcov Sąd Najwyższy,** ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť zriadenia a fungovania poľského súdnictva. Na druhej strane a s tou istou výhradou môžu všetky tieto okolnosti viesť vnútroštátny súd aj k záveru, že **podmienky, za ktorých došlo k vymenovaniu dotknutého sudcu, ohrozili integritu výsledku dosiahnutého v procese vymenovania tohto sudcu tým, že v povedomí jednotlivcov prispeli k vytvoreniu oprávnených pochybností o neovplyvniteľnosti tohto sudcu vonkajšími vplyvmi a o jeho neutralite vo vzťahu k protichodným záujmom, a môžu tiež viesť k absencii dojmu jeho nezávislosti alebo nestrannosti, čo môže narušiť dôveru, ktorú musí súdnictvo vzbudzovať u týchto jednotlivcov v demokratickej spoločnosti a právnom štáte.**

Ak vnútroštátny súd dospeje k takémuto záveru, potom je potrebné konštatovať, že podmienky, za ktorých bol dotknutý sudca vymenovaný, môžu v prejednávanej veci vylúčiť, že ako samosudca je súčasťou nezávislého a nestranného súdu zriadeného zákonom, a teda bránia tomu, aby v takomto zložení rozhodol o opatrení o preložení sudcu, ktorý rovnako ako W. Ż. môže byť požiadaný o výklad a uplatňovanie práva Únie, bez jeho súhlasu. V takom prípade by sa v súlade so zásadou prednosti práva Únie malo sporné uznesenie o neprípustnosti považovať za neplatné bez toho, aby tomu mohlo brániť akékoľvek ustanovenie vnútroštátneho práva.

² Článok 47.

³ Článok 19 ods. 1 druhý pododsek.

⁴ Konkrétne skutočnosť, že 1. k vymenovaniu dotknutého sudcu v rámci senátu pre preskúmanie došlo v rozpore s právoplatným rozhodnutím Naczelný Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd), ktorým sa nariadil odklad výkonu uznesenia KRS č. 331/2018; 2. k tomuto vymenovaniu došlo bez čakania na rozsudok Súdneho dvora vo veci A. B. a i. (Vymenovanie sudcov Najvyššieho súdu – Odvolanie), C-824/18 (pozri tiež tlačové komuniké č. 31/21), čo narušilo účinnosť systému prejudiciálneho konania ustanoveného článkom 267 ZFEÚ; 3. nezávislosť KRS, ktorá navrhla dotknutú osobu na vymenovanie, vyvoláva oprávnené pochybnosti; 4. k vymenovaniu a predmetnému uzneseniu o neprípustnosti došlo v rovnakom čase, keď bol na Sąd Najwyższy (Izba Cywilna) [Najvyšší súd (občianskoprávny senát)] podaný návrh na vylúčenie všetkých sudcov pôvodne vymenovaných do mimoriadneho senátu.

Súdny dvor na základe toho dospel k záveru, že vnútroštátny súd, na ktorý bol podaný návrh na vylúčenie pripojený k odvolaniu, ktorým sudca konajúci v rámci súdu, ktorý môže vykladať a uplatňovať právo Únie, napadol rozhodnutie o jeho preložení bez jeho súhlasu, musí, ak je takýto dôsledok nevyhnutný vzhľadom na predmetnú procesnú situáciu, aby sa zaručila prednosť práva Únie, rozhodnúť, že uznesenie, ktorým súd rozhodujúci na poslednom stupni ako samosudca odmietol toto odvolanie, je neplatné, ak zo všetkých podmienok a okolností, za ktorých sa uskutočnil proces vymenovania tohto samosudcu, vyplýva, že toto vymenovanie bolo vykonané v zjavnom rozpore so základnými pravidlami, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou zriadenia a fungovania dotknutého súdneho systému, a že integrita výsledku tohto procesu je v povedomí jednotlivcov ohrozená vznikom oprávnených pochybností, pokiaľ ide o nezávislosť a nestrannosť dotknutého sudcu, takže toto uznesenie nemožno považovať za rozhodnutie nezávislého a nestranného súdu zriadeného zákonom.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) rozsudku i zhrnutie sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlásenia rozsudku je k dispozícii na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106